

LITEN

PENSIONS- SKOLA

FÖR DIG SOM ARBETAR INOM
SCEN OCH FILM

Teaterförbundet
/ för scen och film

INNEHÅLL

- 4 VARIFRÅN KOMMER
PENSIONEN?**
- 6 DET NYA PENSIONSAVTALET
PÅ INSTITUTIONSTEATRARNA**
- 8 OMSTÄLLNINGS- OCH
KARRIÄRVÄXLINGSAVTALET**
- 10 PENSIONSAVTALEN PÅ ANDRA
OMRÅDEN INOM SCEN OCH
FILM**
- 12 EGENFÖRETAGARE ELLER
ANSTÄLLD UTAN KOLLEKTIV-
AVTAL**
- 14 HÄR KAN DU FÅ MER
INFORMATION OCH RÅD**
- 15 ORDLISTA**

DIN PENSION

Att förstå hur pensionen fungerar är viktigt. Det vet alla. Om du har många år till pension kan det kännas avlägset. Men det är just nu som du kan göra något åt din pension – inte den dag du går i pension!

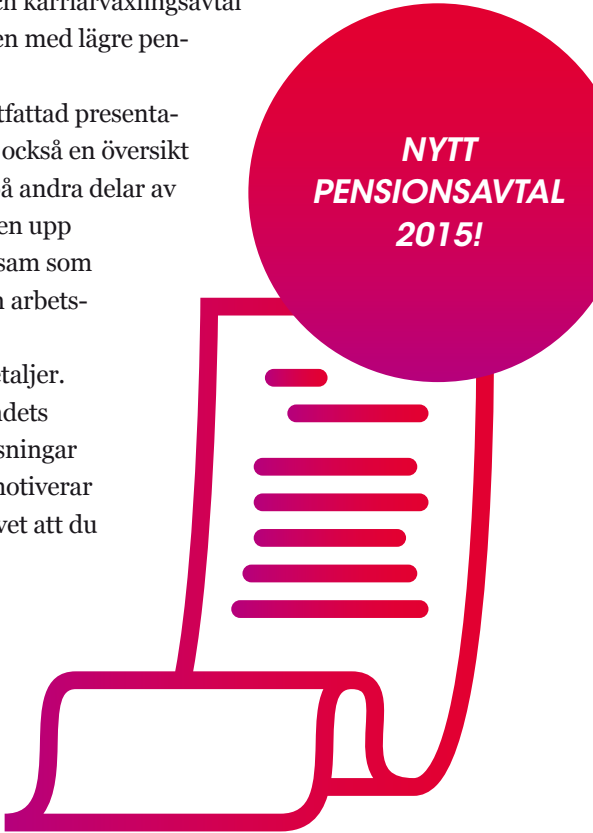
Teaterförbundet har tagit fram den här foldern för att du som arbetar inom scen och film ska få en överblick hur pensionen fungerar, och vad du själv kan påverka.

För dig som är verksam på en institutionsteater har pensionsfrågan även aktualiserats av ett nytt pensionsavtal som tecknades mellan Teaterförbundet och arbetsgivarorganisationen Svensk Scenkonst våren 2015. Avtalet innebär stora förändringar och gäller alla som arbetar på institutionsteatrar.

Dansare, sångare, skådespelare och andra konstnärliga yrken fick också ett nytt omställnings- och karriärväxlingsavtal som ersätter den tidigare ordningen med lägre pensionsåldrar.

I den här skriften finns en kortfattad presentation av de nya avtalen. Men du får också en översikt över de pensionsavtal som gäller på andra delar av scen- och filmområdet. Den tar även upp vad som gäller för dig som är verksam som egenföretagare eller arbetar hos en arbetsgivare utan kollektivavtal.

Skriften innehåller inte alla detaljer. Dessa kan du läsa på Teaterförbundets webbplats och genom de länkanvisningar som finns. Men förhoppningsvis motiverar den dig att ta tag i allt det som du vet att du borde sätta dig in i!

A stylized illustration of a document with a red outline. A large red circle is positioned at the top right, overlapping the document. Inside the circle, the text 'NYTT PENSIONSAVTAL 2015!' is written in white, bold, sans-serif capital letters. The document itself has several horizontal red lines representing text, and a red line extends from the bottom of the circle down to the document.

**NYTT
PENSIONSAVTAL
2015!**

VARIFRÅN KOMMER PENSIONEN?

Alla som arbetar i Sverige har rätt till en lagstadgad allmän pension. Den allmänna pensionen kompletteras för de flesta av en kollektivavtalad tjänstepension som betalas in av arbetsgivaren. Många har också ett eget privat pensionssparande.

Den så kallade pensionspyramiden ger en bra bild av hur pensions-systemet är uppbyggt. Den **allmänna pensionen** (inkomstpension och premiepension) är basen. Alla dina inkomster upp till ett inkomsttak (ca 435 000 kr för 2015) ligger till grund för denna. Det innebär att du får allmän pension även när du är arbetslös, sjuk eller föräldraledig.

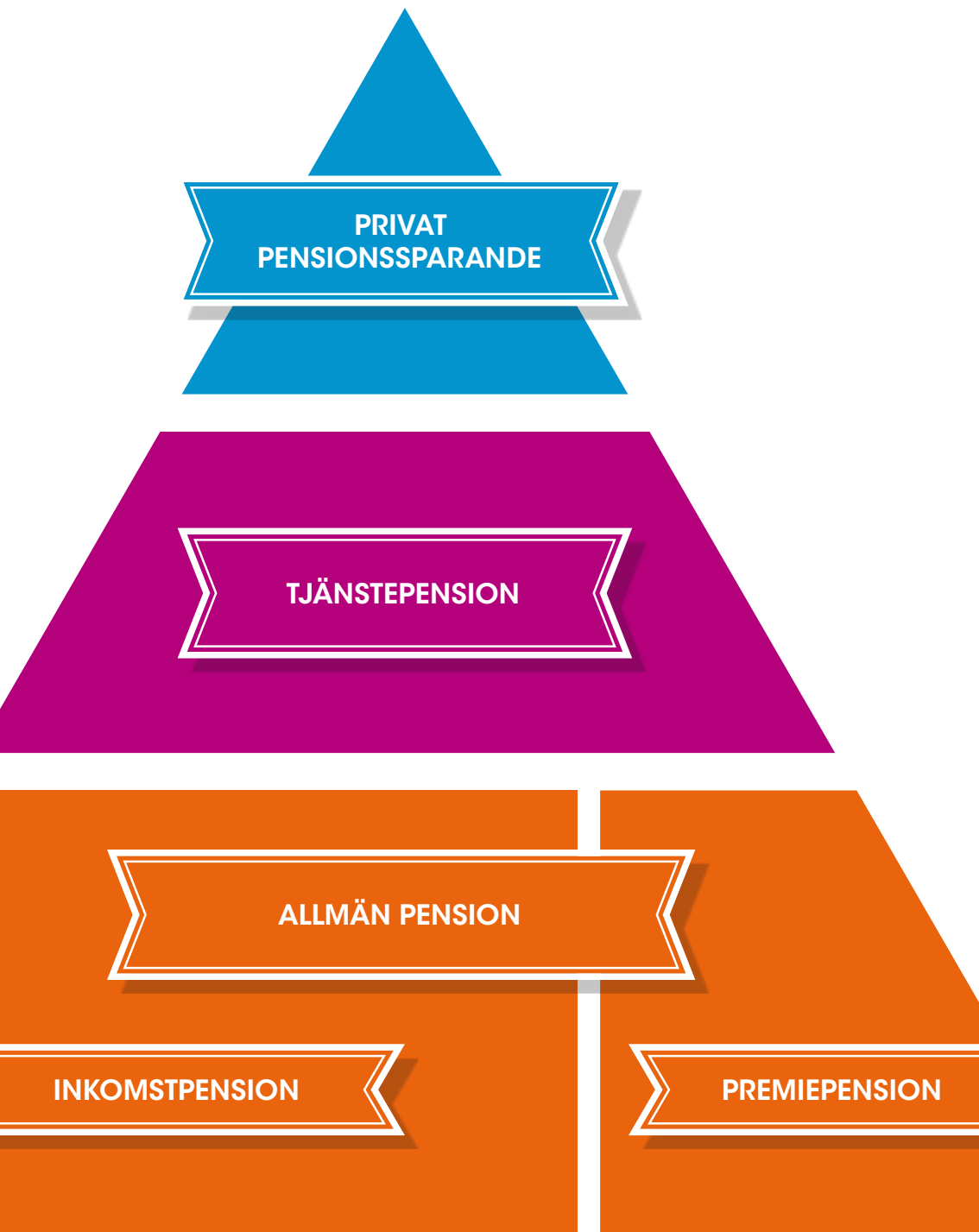
De flesta som arbetar har därutöver någon form av **tjänstepension**. Arbetar du på en arbetsplats med kollektivavtal kan du vara säker på att din arbetsgivare betalar in pengar till din tjänstepension. Hur mycket som avsätts till tjänstepensionen beror på hos vilken arbetsgivare du arbetar. Till skillnad från den allmänna pensionen finns det inget inkomsttak för tjänstepensionen.

Överst i pensionspyramiden finns ditt **privata pensionssparande**. Detta är särskilt viktigt om du saknar tjänstepension. Tillsammans bildar de tre delarna din totala pension.

Varje år kommer det ett orange kuvert från Pensionsmyndigheten, som ansvarar för den allmänna pensionen. Tänk på att i den redovisas endast din allmänna pension. Du ska få separat information från de som förvaltar din tjänstepension och/eller ditt privata pensionssparande.

PENSIONSPYRAMIDEN

DET NYA PENSIONS AVTALET PÅ INSTITUTIONSTEATRARNA

Från den 1 januari 2015 gäller ett nytt tjänstepensionsavtal benämnt ITP 1 på institutions-teatrarna. Det gäller för alla anställda oavsett ålder, arbetsuppgifter, anställningsform och anställningens längd.

Undantagna är de som den 1 januari 2015 hade mindre än fem år kvar till sin pensionsålder. För dessa gäller den tidigare pensionsordningen. Den innebär att man fortsätter att omfattas av den kollektivavtalade tjänstepensionen AIP och den statliga förordning benämnd Pisa som reglerar främst lägre pensionsåldrar för konstnärliga yrken.

ITP 1

Grunden i ITP 1 är att arbetsgivaren betalar 4,5 % av lönen till din tjänstepension. Tjänar du mer än ca 37 000 kronor i månaden gör arbetsgivaren ytterligare inbetalningar. Avsättningen görs även vid sjukdom och föräldraledighet.

ITP är ett kollektivavtal som är tecknat mellan den fackliga huvudorganisationen PTK, där Teaterförbundet ingår, och arbets-
givarorganisationen Svenskt Näringsliv. Avtalet administreras av Collectum.

I vår pensionsöverenskommelse finns några särregler i förhållande till ITP 1. Pensionsavsättningarna görs redan från 18 års ålder och det finns åldersrelaterade tilläggspremier till ITP 1 som har att göra med övergången till ett nytt pensionssystem. Mer information om ITP 1 och om tilläggspremierna finns på Teaterförbundets webbplats.

COLLECTUM

Du som omfattas av ITP 1 kommer att få ett välkomstbrev och en broschyr från Collectum. Collectum är länken mellan dig som har tjänstepensionen ITP 1, arbetsgivarna och försäkringsbolagen.

DET HÄR KAN DU VÄLJA

- om dina ITP-pengar ska sparas i en traditionell försäkring eller i fonder.
- vilket bolag som ska förvalta dina pengar
- om du vill ha efterlevandeskydd
- om du vill ha familjeskydd

Om du inte väljer

- placeras pengarna i en traditionell försäkring i försäkringsbolaget Alecta
- är du garanterad att få tillbaka minst så mycket som är inbetalat
- har du inget efterlevandeskydd eller familjeskydd

**OM DU
INTE VÄLJER**

PENSIONSBOLAGENS AVGIFTER

Den avgift du betalar för ditt pensionssparande har stor betydelse för din framtida pension. En procentenhet lägre avgift kan ge upp till 25 procent mer i pension.

EFTERLEVANDESKYDD OCH FAMILJESKYDD

Den som har familj vill i regel också ha efterlevandeskydd och/eller familjeskydd. Men kostnaden för detta tas ur dina pensionsavsättningar. Att i tid se över om du ska ha kvar dessa kan leda till en betydligt högre pension.

ARBETSTID

Det är både hur mycket du arbetar och vilken lön du har som bestämmer hur stor pensionsavsättningen blir. Arbetar du deltid under flera år när barnen är små bör du räkna med lägre pension.

Det går bra att ändra dina val senare i livet – om du vill.

**DET HÄR
BEHÖVER
DU TÄNKA PÅ**

OMSTÄLLNINGS- OCH KARRIÄRVÄXLINGS- AVTALET

Enligt de gamla reglerna i Pisa-förordningen hade bland annat dansare, sångare och skådespelare rätt till en lägre pensionsålder. Pisa-förordningen upphävdes av regeringen den 1 januari 2015. Men den som då hade mindre än fem år kvar till sin tidigare pensionsålder går kvar på de gamla reglerna. Vad dessa innebär kan du läsa om på Teaterförbundets webbplats och hos Statens Tjänstepensionsverk (SPV).

Det nya omställnings- och karriärväxlingsavtalet mellan Teaterförbundet och Svensk Scenkonst ersätter Pisa-förordningen för alla med konstnärliga yrken vid institutionsteatrarna. Avtalet gör ingen skillnad på tillsvidareanställda och frilansare (visstidsanställda).

För dansare, musikalartister och sångsolister kommer det nya avtalet att administreras av en nybildad stiftelse. Denna kommer att ha ett nära samarbete med trygghetsstiftelsen TRS som institutions-teatrarna redan är knutna till genom Teaterförbundets avtal. Den nya stiftelsen beräknas komma igång med sin verksamhet under 2016.

Det här gäller för olika yrken:

DANSARE

Dansare som är födda den 1 januari 1979 eller senare omfattas av det nya avtalet. Det ger rätt till omställnings/karriärväxlingsstöd i upp till 3 år med 90 % av tidigare lön samt 3 års möjlig påbyggnad. För detta krävs att du uppfyller i avtalet angivna kvalifikationsvillkor.

Dansare kan söka stödet från 35 till 43 års ålder. För fullt stöd ska man ha varit anställd i sammanlagt 18 år hos en eller flera arbetsgivare som omfattas av avtalet. Från år 2020 sänks kravet till 16 år.

För den som är tillsvidareanställd krävs att man lämnar sin anställning senast när man fyller 43 år för att man ska få del av stödet. Men avtalet påverkar eller inskränker inte den lagstadgade rätten att stanna kvar i sin anställning.

SÅNGSOLISTER OCH MUSIKALARTISTER

Sångsolister och musikalartister födda 1 januari 1968 eller senare omfattas av det nya avtalet. Dessa har rätt till omställnings/karriärväxlingsstöd i upp till 3 år med 90 % av lönen samt med 3 års möjlig påbyggnad. För detta krävs att du uppfyller i avtalet angivna kvalifikationsvillkor.

Sångsolister och musikalartister kan söka stödet från 45 till 56 års ålder. För fullt stöd ska man ha varit anställd i sammanlagt 18 år hos en eller flera arbetsgivare som omfattas av avtalet. Från år 2020 sänks kravet till 16 år.

För den som är tillsvidareanställd krävs att man lämnar sin anställning senast när man fyller 56 år för att man ska få del av stödet. Men avtalet påverkar eller inskränker inte den lagstadgade rätten att stanna kvar i sin anställning.

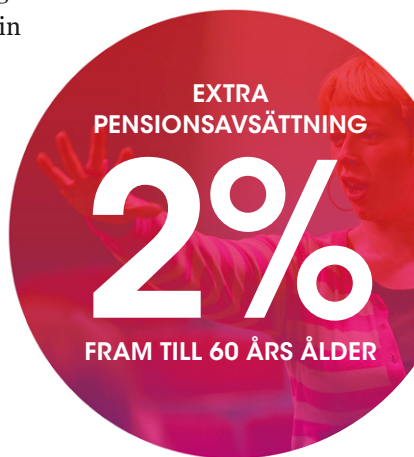

SKÅDESPELARE OCH ANDRA KONSTNÄRLIGA YRKEN

Skådespelare, regissörer, koreografer, scenografer, kostymdesigner, dramaturger och övriga konstnärliga yrken får en extra pensionsavsättning med 2 % fram till 60 års ålder vilket möjliggör ett mer flexibelt pensionsuttag till exempel genom en tidigare pension. Denna extra pensionsavsättning betalas in av arbetsgivaren tillsammans med den till ITP 1.

Dessa pensionsavsättningar görs för:

- Skådespelare födda 1 januari 1961 eller senare;
- Regissörer och koreografer födda 1 januari 1960 eller senare;
- Scenografer, kostymdesigner, dramaturger och övriga konstnärliga yrken födda 1 januari 1955 eller senare.

OMRÄKNINGSPENSION

I avvecklingen av den tidigare Pisa-förordningen ingår att de som tidigare haft en lägre pensionsålder får en så kallad omräkningspension som kompensation för den slopade pensionsrätten. Denna betalas ut från 65 års ålder och grundas på de premier som arbetsgivaren betalt in fram till den 31 december 2014. Mer information om detta finns på Teaterförbundets webbplats och hos SPV, som också svarar för administrationen av omräkningspensionen.

PENSIONSAVTALEN PÅ ANDRA OMRÅDEN INOM SCEN OCH FILM

I Teaterförbundets kollektivavtal vid sidan av institutionsteatrarna ingår en tjänstepension som har stora likheter med ITP 1. Den kallas för Avtalspension SAF-LO och administreras av Fora. Fora sänder varje år ut ett pensionsbesked.

AVTALSPENSION SAF-LO

Avtalspension SAF-LO finns i Teaterförbundets avtal på följande områden och med följande arbetsgivarorganisationer:

- Film, kommersiell tv, talboksinsläsning och bio med Medieföretagen
- TV och radio med SVT, SR och UR
- Fria professionella teatrar och dansare/koreografer med Teatercentrum och Danscentrum
- Privatteatrar med Svensk Scenkonst

Även arbetsgivare på dessa områden som har så kallade hängavtal med Teaterförbundet omfattas.

För Avtalspension SAF-LO gäller nedanstående villkor:

- Pensionen tjänas in från 25 års ålder
- Pensionsavgiften är 4,5 % av utbetald lön. Tjänar du mer än 435 00 kr på ett år (2015) hos samma arbetsgivare görs ytterligare inbetalningar.
- Vid sjukdom och föräldraledighet finns en premiebefrielseförsäkring. För att få del av den måste du göra en anmälan till försäkringsbolaget AFA.

DET HÄR KAN DU VÄLJA

Du väljer själv förvaltare för ditt pensionskapital. Du kan välja mellan traditionell pensionsförsäkring eller fondförsäkring. Du kan också välja efterlevandeskydd och familjeskydd. Om du inte väljer så placeras pensionspengarna i en traditionell pensionsförsäkring i AMF Pension utan efterlevandeskydd.

**DET HÄR
BEHÖVER
DU TÄNKA PÅ**

PENSIONSBOLAGENS AVGIFTER

Den avgift du betalar för ditt pensionssparande har stor betydelse för din framtida pension. En procentenhet lägre avgift kan ge upp till 25 procent mer i pension.

EFTERLEVANDESKYDD OCH FAMILJESKYDD

Den som har familj vill i regel också ha efterlevandeskydd och/eller familjeskydd. Men kostnaden för detta tas ur dina pensionsavsättningar. Att i tid se över om du ska ha kvar dessa kan leda till en betydligt högre pension.

ARBETSTID

Det är både hur mycket du arbetar och vilken lön du har som bestämmer hur stor pensionsavsättningen blir. Arbetar du deltid under flera år när barnen är små bör du räkna med lägre pension.

EGENFÖRETAGARE ELLER ANSTÄLLD UTAN KOLLEKTIVAVTAL

Många medlemmar i Teaterförbundet hamnar utanför de kollektivavtalsreglerade tjänstepensionerna. Endera för att de arbetar hos en arbetsgivare som saknar kollektivavtal eller är verksamma som egenföretagare. Det gäller också kombinatorer som arbetar växelvis som frilansare med lön och frilansare mot faktura.

När du arbetar som egenföretagare eller som frilansare med lön hos en arbetsgivare utan kollektivavtal sker inga inbetalningar till en tjänstepension. Då blir den översta delen av pensionspyramiden - det privata pensionssparandet - ett nödvändigt komplement till den allmänna pensionen.

Det är då viktigt att du skapar utrymme för ditt privata pensionsparande när du fakturerar eller diskuterar lönen. På Teaterförbundets webbplats under fliken egenföretagare finns exempel på hur du kan räkna på detta. Under de olika kollektivavtalen finns även förteckningar över de arbetsgivare med vilka Teaterförbundet har kollektivavtal.

Det privata pensionssparandet sker endera genom en traditionell pensionsförsäkring eller en fondförsäkring. I en traditionell pensionsförsäkring är det en förvaltare som bestämmer hur pengarna ska placeras, medan i en fondförsäkring väljer du själv. Tänk på att försäkringsbolagen tar en avgift för sitt arbete. Avgiftens storlek har stor betydelse för den slutliga pensionen.

I de kollektivavtalade tjänstepensionerna är avgifterna generellt lägre än i ett privat pensionssparande. I de fall du fakturerar ett jobb genom Teaterförbundets faktureringservice ingår en kollektivavtalad pensionsavsättning.

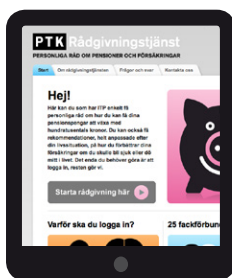

HÄR KAN DU FÅ MER INFORMATION OCH RÅD

TEATERFÖRBUNDET

På förbundets webbplats – www.teaterforbundet.se – finns utförlig information om pensionerna i alla våra kollektivavtal.

PTKS

RÅDGIVNINGSTJÄNST

Här kan du som har ITP få personliga råd om hur du kan få dina pensionspengar att växa anpassade till din livssituation.
<https://secure.radgivningstjanst.se>

PENSIONSMYNDIGHETEN

Ger information om den allmänna pensionen.
www.pensionsmyndigheten.se

COLLECTUM

Knutpunkten för ITP.
www.collectum.se

FORA

Hanterar frågor kring Avtalspension SAF-LO.
www.fora.se

SPV

Administrerar Pisa-förordningen.
www.spv.se

MIN PENSION

På denna pensionsportal kan alla som har tjänat in till pension i Sverige logga in och se hela sin pension och göra pensionsprognoser.
www.minpension.se

ORDLISTA

AFA

Försäkringsbolag som bland annat administrerar premiefrielseförsäkringen vid sjukdom och föräldraledighet för Avtalspension SAF-LO

AIP

Den kollektivavtalade tjänstepension vid institutionsteatrarna som ersätts av ITP 1

ALECTA

Det försäkringsbolag som är förval i ITP 1

AMF PENSION

Det försäkringsbolag som är förval i Avtalspension SAF-LO

ALLMÄN PENSION

Den lagstadgade pension som administreras av Pensionsmyndigheten

AVTALSPENSION

Annan benämning på tjänstepension

AVTALSPENSION SAF-LO

Den tjänstepension som ingår i Teaterförbundets kollektivavtal exklusive institutionsteatrarna

COLLECTUM

Administrerar ITP 1

EFTERLEVANDESKYDD

Dina efterlevande får del av ditt intjänade pensionskapital

FAMILJESKYDD

Din närmaste familj får en ersättning om du avlider innan du går i pension

FORA

Administrerar Avtalspension SAF-LO

INKOMSTPENSION

Den större delen av den allmänna pensionen

ITP 1

Den nya kollektivavtalade tjänstepensionen på institutionsteatrarna

PREMIEPENSION

En mindre del av den allmänna pensionen där du själv väljer förvaltare

PISA

Statlig förordning som reglerat de lägre pensionsåldrarna för bland annat dansare och sångare vid institutionerna

PTK

Facklig huvudorganisation som förhandlat fram ITP och där Teaterförbundet ingår

TJÄNSTEPENSION

Komplement till den allmänna pensionen, vanligen genom ett kollektivavtal

SPV

Den statlig myndighet som administrerar Pisa-förordningen

TRS

Det trygghetsråd som ingår i Teaterförbundets kollektivavtal på scenområdet

KONTAKTA TEATERFÖRBUNDET

Kaplansbacken 2A (besöksadress)
Box 12710
112 94 Stockholm

08 - 441 13 00
info@teaterforbundet.se
www.teaterforbundet.se

facebook.com/Teaterforbundet

twitter.com/Teaterforbundet

instagram.se/scenochfilm

Teaterförbundet
/ för scen och film